

Kavitáció, szívóképesség, NPSH

(11. fejezet)

1. Számítsa ki a $180 \text{ m}^3/\text{h}$ térfogatáramú $23 \text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékletű vizet szállító egyfokozatú örvényszivattyú megengedhető szívómagasságát, ha a szállítómagasság ennél a térfogatáramnál 30 m , a szivattyú NPSH_r értéke $4,63 \text{ m}$. A szivattyú nyílt medencéből szív, a légnyomás 1023 mbar . A szívócsonk $0,4 \text{ m}$ -rel van a járókerék tengelye alatt, a szívócső vesztesége az adott térfogatáramnál a $h_s' = 652[\text{s}^2/\text{m}^5] Q^2$ képletből számítható. A telített gőznyomás $p_g = 1,704 + 0,107(t-15) + 0,004(t-15)^2 \text{ kPa}$ a $15^\circ \leq t \leq 30^\circ$ tartományban. Mekkora a Thoma-féle kavitációs szám?

Megoldás:

A szivattyú megengedett beépítési magassága:

$$H_{s, \text{meg}} = \frac{p_t - p_g(t)}{\rho g} - e_s - \text{NPSH}_r - h_s'(Q).$$

A szívócső áramlási vesztesége: $h_s'(Q) = 652 \times 0,05^2 = 1,63 \text{ m}$.

A telített gőznyomás $t = 23^\circ\text{C}$ -on:

$$p_g = 1,704 + 0,107 \times (23 - 15) + 0,004 \times (23 - 15)^2 = 2,816 \text{ kPa}.$$

Így $H_{s, \text{meg}} = \frac{102,3 - 2,816}{9,81} - 0,4 - 4,63 - 1,63 = 3,481 \text{ m}$, a Thoma-féle kavitációs

szám pedig $\sigma = \frac{\text{NPSH}_r(Q)}{H(Q)} = \frac{4,63 \text{ m}}{30 \text{ m}} = 0,154$.

2. Kisnyomású gőzkazánba jelleggörbéivel adott szivattyú szállítja a tápvizet a kondenzátorból. A keringetett tömegáram 27 kg/s . A vízszintes egyenes csőszakaszok hossza 10 m , átmérője 100 mm , csősúrlódási tényezője $0,03$. A szívócsőbe beépített szerelvények együttes veszteségtényezője 5 . A meleg tápvíz sűrűsége 983 kg/m^3 . Milyen magasra kell elhelyezni a kondenzátort a szivattyú szívócsonkjára fölé, hogy a geodetikus hozzáfolyás a kavitáció mentes üzemet biztosítsa? ($6,42 \text{ m}$; *negatív szívómagasság*) Vegye figyelembe a függőleges csőszakasz veszteségeit is! Mekkora a Thoma-féle σ kavitációs szám? ($0,0336$)

$$H [\text{m}] = 82 - 4800 Q [\text{m}^3/\text{s}]^2 \quad \text{NPSH} [\text{m}] = 1,6 + 1360 Q [\text{m}^3/\text{s}]^2.$$

3. $0,02 \text{ m}^3/\text{s}$ állandó térfogatáramú vizet szállító, vízszintes tengelyű örvényszivattyú laboratóriumi mérése során a 125 mm átmérőjű vízszintes

tengelyű szívócsonkra kötött, egyik végén nyitott U-csöves higanyos manométer kitérése Δh . A manométert a szívócsővel összekötő műanyag csőben levegő van, a higany sűrűsége 13600 kg/m^3 . A légköri nyomás 1 bar , a hideg víz telítési gőznyomása a környezeti hőmérsékleten 2500 Pa . Rajzolja le a mérési elrendezést! A H [m] szállítómagasság és a Δh [mm] manométer-kitérés kapcsolatát a

$$H = 18 \left(1 - e^{-\frac{400 - \Delta h}{4}} \right)$$

összefüggéssel írhatjuk le. Rajzolja meg a $H(\Delta h)$ grafikonját $\Delta h = 20, 300, 380, 385, 390 \text{ mm}$ kitéréseknél számított pontokból. A szállítómagasság 3% -os csökkenéséhez tartozó mérési pontot tekintve kritikusnak számítsa ki az NPSH_r értékét az adott térfogatáramnál. ($4,66 \text{ m}$)

4. Határozza meg a szükséges csőátmérőt ($0,073 \text{ m} \rightarrow \text{NA } 80 \text{ mm}$), ha a szivattyú olyan zárt tartályból szív $30 \text{ dm}^3/\text{s}$ vizet, amelyben a nyomás a vízfelszín felett 40 kPa . A szívócső egyenértékű hossza 5 m , az adott hőmérsékleten a vízgőz nyomása a határgörbén $2,8 \text{ kPa}$, a csősúrlódási tényező $0,02$, a szivattyú szükséges NPSH értéke a fenti térfogatáramnál, $\text{NPSH}_r = 3,2 \text{ m}$, és a szívócsonk 3 m mélyen van a szívóoldali vízszint alatt.
5. Mekkora a szükséges geodetikus hozzáfolyás, ha a szivattyú olyan tartályból szív, amelyben a folyadék felszíne fölött a folyadék hőmérsékletéhez tartozó telítési gőznyomás uralkodik. ($5,252 \text{ m}$) $\text{NPSH}_r = 5 \text{ m}$. A szívócső egyenértékű hossza 6 m , átmérője 150 mm , a csősúrlódási tényező $0,02$. A szivattyú $20 \text{ dm}^3/\text{s}$ 920 kg/m^3 sűrűségű folyadékmennyiséget szállít. A szívócsonk közepe 200 mm -rel mélyebben van, mint a vízszintes helyzetű szivattyú tengely. Mekkora a Thoma-féle σ kavitációs szám értéke, ha a szállítómagasság 50 m ? ($0,1$)
6. Határozza meg a szükséges csőátmérőt, ha a szivattyú olyan zárt tartályból szív $30 \text{ dm}^3/\text{s}$ vizet, amelyben a nyomás a vízfelszín felett 20 kPa ! A szívócső egyenértékű hossza 6 m , az adott hőmérsékleten a vízgőz nyomása a határgörbén $2,5 \text{ kPa}$, a csősúrlódási tényező $0,023$, a szivattyú szükséges NPSH_r értéke a fenti térfogatáramnál, $\text{NPSH}_r = 3,7 \text{ m}$, és a szívócsonk 2 m mélyen van a szívóoldali vízfelszín alatt.